

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

»Obrtni Vestnik«

izhaja

mesečno dvakrat, in sicer;

vsakega 1. in 15. v mesecu

ter stane celoletno . . K 12

polletno . . » 6

posamezna številka . . » 1

Oficijelno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“ s sedežem v Laškem trgu
in slovenskih obrtnih društev.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Ponatis dovoljen le z navedbo vira.

Cene in se atom:

1/2 strani pri enkratni objav.
K 6, pri večkratnih objavah
pri meren popust.
Za male objave enostopna
petitvrsta K 1.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Dunajska cesta 20

II. letnik.

V Ljubljani, 1. avgusta 1919.

Štev. 9.

Prvi obrtni dan.

Novo, mladeniško življenje in gibanje je prišlo v vrste slovenskega obrtništva, obrtni stan se je začel organizirati v obrambo svojih stanovskih koristi in v izboljšanje svojega gospodarskega in duševnega položaja.

Uspehi tega živahnega delovanja ne bodo izostali, rodili bodo obilega sadu. Viden znak rast, če samo-zvesti slovenskega obrtništva je **prvi obrtni dan**, ki se je vršil 20. julija 1919 v gorenjski prestolici, v Kranju. Gostoljubna Gorenjska je privabila slovenske obrtnike iz vseh delov Slovenije na častno uspeli veliki obrtni shod, na katerem je slovenski obrtnik pokazal, da se zaveda svojih dolžnosti do naroda, do svoje mile domovine, do naše mlade države, pokazal pa tudi, da pozna svoje pravice, potrebe in zahteve; katere bode uveljavljal, katere hoče in zamore zastopati sam, ni primoran iskati si zastopnikov med neobrniki.

Temeljita, jedrnata poročila so pokazala izkušnje poročevalcev-obrtnikov. Marsikateri obrtnik, ki prej ni poznal moči in pomena obrtnega stanu, je na tem shodu se zavedel, da igra ta stan v narodnem gospodarstvu slovenskega naroda važno vlogo, prepričan se je tudi, da je vodstvo obrtnega stanu v rokah dobrih voditeljev-obrtnikov.

Združila in pripeljala nas je na ta veliki shod želja po medsebojnem spoznanju in osebni razgovoru o naših potrebah in zahtevah.

Tisto zanimanje za stanovska vprašanja, tista samozavest in volja, katera nas je združila in navdajala na prvem obrtnem dnevu v Kranju, nas mora vladati tudi v bodoče in nas združevati na nadaljnjih obrtnih dnevih in velikih shodih, katere moramo odslej prirejati v vseh večjih krajih Slovenije.

Ne zanašajmo se na druge, ne iščimo zaščite in podpore edinole od vlade, ne, z energičnim, smotrenim organizatoričnim in izobraževalnim delom skrbimo v prvi vrsti sami za svojo bodočnost. Z vstrajnim in smotrenim delom bomo večje in pomembnejše uspehe dosegli, kakor pa s prosjačenjem pri vladah in strankah in s zanašanjem na milost in naklonjenost birokratarjev in političnih mogočnejev.

Za vzgled nam naj služita Slovensko obrtno društvo in Obrtna zadruga v Kranju, kojih krasno uspeli obrtni dan je jasno dokazal, kaj se da vstrajnim delom doseči.

Z enako vneto in z enako žilavostjo delujmo vsepo vsod in uspeh ne bo izostal.

Dvignili bomo ugled in samozavest obrtnika, ustvarili si mogočno organizacijo, ki nas bo osamosvoila, da ne bomo odvisni od milosti raznih političnih strank in od vlade.

Na delo, tovariši!

Poročilo o tem shodu moramo radi pomanjkanja prostora preložiti na prihodnjic.

Carina in obrt, pomanjkanje surovin in obrtna organizacija.

V zadnji številki Obrtnega Vestnika pozivlja Zveza obrtnih zadrug obrtnike, naj sporoče svoje želje in nasvete v zadevi carinskih tarifov. Zadeva je tako velike važnosti za obrtni stan, da se mi zdi nujno potrebno opozoriti svoje stanovske tovariše, da se potrudijo članek »Carina in obrt« v 8. številki letošnjega »Obrtnega Vestnika« temeljito proučiti in da takoj vse želje in nasvete sporoče »Zvezi obrtnih zadrug« v Ljubljani.

Kakor nam je že znano, se je za celo državo razširil srbski avtonomni tarif, vsled katerega imajo ravno obrtni sloji največjo škodo vsled previsoke carine. Sedaj je pa čas za to, da povzdignemo povsem stvarno svoj glas v obrambo svojih pravic in zahtev, da ne bo zopet jadikovanje potem, ko bo morda že vse prepozno. Naša obrt in industrija trpi v sedanjih časih največ radi tega, ker moramo plačevati ogromne odstotke carine, zato je pa skrajni čas, da se že vendar enkrat napravi račun kaj imamo doma in kaj moramo iskati pri sosedih. Šele na podlagi teh računov bo mogoče državi sklepati carinske tarife, zato je pa sedaj od nas proizvajalcev nujna dolžnost, da podamo točne podatke, ker le na podlagi številk nam bo mogoče uspešno uplivati na našo carinsko politiko, tako, da dobimo kolikor mogoče poceni one predmete iz inozemstva, katere res potrebujemo, dočim naj se na nepotrebne določi večja carina.

V tem slučaju pa vidimo zopet velikansko razdrapanost v organizaciji našega obrtnega stanu. Mnogo bo morda obrtnikov, mimo katerih bo šel ta dogodek dalje in še vedeli ne bodo, da se je šlo za njih življenjske interese. Malo je še krajev, kjer bi delovale

obrtne zadruge ali društva in marsikateremu tovarišu obrtniku se zdi, da je zadostil svojim stanovskim dolžnostim, če se je upregel v voz ene ali druge politične stranke. Tovariši! moja misel je, da nam vsaka politična stranka lahko deloma pomaga pri naših zahtevah, ali kje nas čevlji žuti, vemo sami najbolje, in le v stanovski organizaciji je mogoče stanovske interese nesebično zastopati. O svetovnih načelih in o družabnem redu ima pač vsak svoje misli in nazore, v stanovskih vprašanjih so nam pa misli in težnje skupne. Dobava sukanca ni mogoča iz »špulc« verskega fanatizma, petrolej se ne dobiva iz svobodomiselnih vrelcev in moka se ne more mleti med komunističnimi kamni. Zato naj se obrtni stan vendar že otrese te vrste prahu, in stopi nekoliko više k svojemu cilju.

Zveza obrtnih zadrug potrebuje sedaj natančne podatke v višini produkcije in konsuma, ki pride pri nas v poštev. Prepričan sem, da imajo tovariši pri Zvezi voljo in najboljši namen vse prav urediti, ali prepričan sem, da jim to ne bo mogoče tako kakor bi radi, ker vključ vsemu trudu ne bodo dobili točnih podatkov, ker bo mnogo obrtnikov raznih strok, katerim se ne bo zdelo vredno nekoliko potruditi se, da bi preračunali vsaj približno, koliko potrebujejo surovin ali koliko blaga lahko izgotovijo. Zato sem mnenja, da naj Zveza deluje predvsem na podlagi dobljenih informacij, pri konferenci pa, pri kateri se bo razpravljalo o reviziji carinskih postavk, naj pa zastopa stališče, da dokler ni mogoče imeti točnih podatkov, toliko časa tudi ne kaže postavljati trajnih, za daljšo dobo veljavnih tarifov.

Obrtniki naj se pa že vendar enkrat zavéjo, kaka moč je v organizaciji in naj delujejo na to, da bo že v teku letošnjega leta ves obrtni živelj organiziran.

Obrtnik.

Obrtniki in štrajk.

Splošna nezadovoljnost je vladala v obrtniških krogih v ponedeljek radi prenehanja z obrati. Mnogo je obrtnih podjetij, ki povzročeno škodo ne bodo mogla poravnati, kajti kar je zamujenega, se ne da niti z hitrejšim delom zednačiti in škoda pade že na račun obrtnika. Žalostno je dovolj, da ni imela vlada vsaj te moči, da bi preprečila ovire od strani hujšakačev, ki so hodili od delavnice do delavnice ter grozili, da bodo podjetja zažgali ali šipe pobili. Imamo dovolj malih obrtov, kojih lastnik je od vsakdanjega dohodka odvisen in nikdo mu ne povrne režijskih stroškov, ki jih je imel ta dan. Kako pridemo obrtniki do tega, da moramo, kadar se komu zljubi, ustaviti delo in zapreti svoje delavnice? Ali bodo morda socialni demokrati — ali pa deželna vlada — za nas od dne do dne višje davke plačevali? Kakšna demokratska država je pa to, če človek, ki bi rad delal in zaslužil, pa ne sme, ker se posameznim zljubi štrajkati.

Vpije se o draginji in pomanjkanju. Manj ko se dela, manj se pridela in tim manj je porabljivega blaga na razpolago in vsled tega tudi tim večja njegova draginja. Več delati in manj praznovati, pa bode kmalu bolje. Kaj ni že dovolj, da so nam s silo upeljali osemurni delavni čas, kaj ni dovolj nedelj in praznikov, da se nas hoče ubijati še s štrajki? Če delavci lahko štrajkajo, mi obrtniki tega ne moremo storiti. Če delavec lahko pogreša dnevni zaslužek ki gotovo ni pičel, mi obrtniki vsakdanjega

zaslužka ne moremo pogrešati. Preveč imamo skrbi, preveč imamo izdatkov in preveliki so naši davki, da bi kar tebi nič meni nič zapirali brez pravih vzrokov svoje delavnice. Razvidno je, da se danes delavcu boljše godi, kot marsikateremu malemu obrtniku. Pa naj se vpije kakor koli se hoče resnica je pa le, da je delavec danes večji gospod, kot je pa mali obrtnik ali mali podjetnik. Obrtništvo nima danes nobenih pravic in nobene zaslombe najsibode pri obrtnih oblastvih ali pri vladi, pozna ga le davkarja, ki mu dan za dnevom predpisuje večje davke. Upeljava osemurnega delavnega časa, ki pomeni za malega obrtnika pogin in ogroža nadaljni obstoj, je dobilo svoje zagovornike v korist delavstva tako pri deželni vladi, kakor tudi pri ministru za socialno politiko v Beogradu. Vsi merodajni faktorji delajo z združenimi močmi na pogin malega obrtnika in malega podjetnika. Nikdo ne misli na to, kaj bode z obrtniki in podjetniki, če bodo morali zginiti iz površja in če se jih bode pripravilo ob eksistenco. Kedo bode udrževal to ubogo paro, kedo bode izšolal na tisoče in tisoče otrok? No, mlajši obrtniki si bodo pomagali s tem, da bodo stopili v vrsto svojih bivših pomočnikov in bodo šli za delavce, ali kaj bode z obrtnikom, katerega so zapustile moči in ki je morda bil že 20 do 30 let samostojen? — Za trdo in težko delo ni več sposoben in čaka ga le beraška palica in ubožna hiša, če se ga bode milostno sprejelo. Je pa še druga stvar, o kateri bomo pozneje obširneje govorili. Vodja in duša dvadnevne štrajka in glavni govornik na shodi je bil obrtni nadzornik, mož, ki stoji v državni službi, mož, ki bi moral biti pravi in nepristranski posredovalec med delavci in obrtniki, mož katerega se plačuje z obrtnimi davki, je prvi in glavni sovražnik obrtnika in malega podjetnika.

Ža danes povdarjamo samo to, da obrtni nadzornik, ki postopa tako enostransko, ne spada na to mesto in pozivljamo Deželno vladu, da v zaščito obrti in podjetij ustavi njegovo delovanje in skrbi za to, da stopi na tako važno mesto mož, ki bode skušal biti delavcu, obrtniku in podjetniku nepristranski in pravičen. 21. julij je pa povzročil obrtnikom in podjetnikom, kakor tudi državi sami, na milijone škode, kedo jo bode poravnal, o tem naj presojajo prizadeti krogi in oni, ki so jo povzročili.

Več snažnosti in previdnosti.

Na notico pod tem naslovom v številki 155 »Napreja« z dne 10. julija mi je dolžnost v imenu načelstva deželne zadruge brivcev sledeče pojasniti.

Ne bom zagovarjal onih tovarišev, ki ne pazijo v svojem obrtu na snažnost in čednost v zadostni meri, ugovarjati pa moram trditvi, da bi se s skrbno osnaženim čopičem in milnico izpostavljali naročniki nevarnosti okuženja. Vojna je onemogočila v brivskem obrtu najstrožjo higijeno in če bi se hoteli ali morali posluževati vseh sredstev in potrebščin, ki služijo popolni higijeni, bi za enokratno britje proti plačilu dveh kron bilo to popolnoma nemogoče. Vsi higijenični predmeti so se za 2000 do 5000, posamezni še celo za več odstotkov podražili, a brivci so svoje cene zvišali le za 110%. Naj navedem samo nekaj dokazov: milo za britje se je podražilo od 1 krone na 40 K pri kg, snaženje perila za robec od 2 vinarja na 40 v, brilantin in olje od 1 K na 28 K po sedanjih cenah, prej je bilo še dražje, lisol od 4 K na 30 K,

špirit od 1 K 88 v na 60 celo na 90 kron pri litru. Ako še navedem plačo pomočnikov, vsakdanji živež, davek, razsvetljavo in kurjavo, obleko in obutev, potem mislim, da se pisec omenjenih vrstic pač ne bode zgražal in jezil nad brivci in morda zahteval stvari, ki so bile pred vojsko dobiti za mal denar a nasprotno sedaj jih ne dobiš niti za drag denar in to ne samo pri nas nego povsod.

Vsak drug obrtnik lahko večje režijske stroške, višjo plačo delavcem, draginjo surovin in potrebščin, svojim odjemalcem zaračuna, le brivec ne. Če brivec za boljšo postrežbo ali za večjo zamudo časa, ali za posebne zahteve le 20 v. več računa se skoraj vsak zgraža in ugovarja, kakor da bi brivec imel svojo obrt za zabavo, ne pa zato, da bi si toliko zaslužil, da bi skromno preživel sebe in svojo družino. Do danes še noben brivec ni prišel do kakega premoženja, če je bil odvisen od zaslužka z britvijo in škarjami. Na stara leta je skoro vsak brivec revež, si ni mogel kljub dolgoletnemu trudu in varčevanju toliko prihraniti da bi z mirnostjo zrl na stara leta in opešano moč. Brivec dela po 10 in še več ur na dan in vendar je vedno prijatelj z beraško palico. Vsak smatra brivsko obrt za eno najboljših obrtov, to pa seveda tisti ki le računa na svoje vinarje, ki jih plača za postrežbo, izdatkov pa ne vidi. Noben obrtnik ne napravi svojim naročnikom toliko brezplačno kakor brivec. Danes se mora pri krojaču plačati za vsak gumb, ki ga prišije, ker mora krojač tudi zato svojega delavca plačati, pri brivcu se pa zahteva briti, lase mazati, brke pristriči in to in drugo, računa pa naj samo za britje. To vendar danes pri tej splošni draginji ni mogoče to mora uvideti vsak človek, ki današnje drago življenje pozna. Zato pa, kedor danes pri brivcu zahteva postrežbo z vsemi higijeničnimi predpisi, ta mora tudi uvideti, da tega ne more zahtevati za dve kroni. Poleg tega je v navadi, da se vsak mazulček, vsak izpuščaj in vse kar se zgodi na bradi, na obrazu, na čelu itd., naprti brivcu na grbo. Temu pa ni tako. V večini slučajev takih izpuščajev si je človek sam vzrok, ker ne pazi nato, da je praskanje z nohti najbolj nevarna stvar, ker nohti so pri človeku le malokedaj tako snažni, da bi se s praskanjem po vratu, bradi ali obrazu ne pripetilo zastrupljenje, ki ima pogosto nevarne posledice. Seveda, vse take slučaje se vrže na račun nesnažnosti skodelice, čopiča in britve pri brivcu. Navadno je pa takih izpuščajev vsak sam vzrok, zlasti če ima nezdravo kri in da sam v zadostni meri ne pazi na snažnost. Kakor pa ni izključena nevarnost infekcije pri brivcu, tako tudi ni izključena nevarnost infekcije v gostilni in kavarni, na straniščih in še marsikje. Zato se mi zdi neumestno javno po časopisih klicati sanitarno oblast na pomoč, ker bi z dopisom na prizadeto zadrugo se dosegel ravno isti uspeh in je brezsmiselno begati ljudi in jih hujskati proti brivnicam.

Zadružni načelnik.

Spomini starega obrtnika.

Besede 8urni delavnik nekako čudno zvene po ušesih nam starejšim obrtnikom, kateri smo delali pri obrti že leta 1860. Kovači, sodarji, klobučarji, dežnikarji itd. so v poletnem času delali navadno po 16 ur na dan. Tiskarji, knjigovezi, ključarji, pasarji in drugi so delali po 10 do 14 ur na dan. Ne čevljarji in ne krojači niso poznali ne maksimalnih ne minimalnih delav-

nikov. Šele leta 1866. se je delaven čas skrajšal in primerno določil. Približno leta 1873. sem imel priliko občevati z socialističnimi voditelji v Budimpešti. Tam sem tudi čital v nekem soc. časopisu: 8 Stunden Arbeit, 8 Stunden Unterhaltung, 8 Stunden Ruhe. Vnela se je takrat huda borba med delodajalci in delojemalci. Že takrat so povdarjali prvi, da vseh obrti pač ne kaže metati v en koš, ker bi bilo to krivično. Nekateri morajo delati zelo naporno, hudo trpijo pri delu, kakor n. pr. rudarji, za katere je tudi 8 ur dela pod zemljo preveč, ali težaki v livarnah, glažutah, potem pri nevarnem delu v različnih kemičnih tovarnah itd.

To so stroke, v katerih delavec res hudo trpi tedaj moramo takemu revežu privoščiti več prostega časa in počitka. Druga pa je z obrtni, v katerih se lahko dela in delavec ne trpi, ni izpostavljen vremenskim nevarnostim ali je njegova obrt zdravju koristna, kakor n. pr. tesarska. V ti obrti dobite precej pripadnikov, ki tudi z 70 leti še dobro vihte svojo tesačo. To niso kandidati jetike, kakor tudi ne usnarji. Za temi prihajajo še zidarji.

Ni še dolgo tega, kar so zidarji začeli v poletnem času z delom ob štirih zjutraj in delali do 8. ure zvečer. Kako bo sedaj ne vem, to pa vem, da hiše ne bodo poceni, če se bo delalo le osem ur, da hitro ne bodo postavljene, temmanj, ker tudi v osmih urah ne bodo toliko naredili kot prej v štirih. Če bo hiša draga, bo drago tudi stanovanje in potem bodo vpili zopet: mi ubogi proletarci smo izkoriščani odirajo nas na vseh straneh. Tega pa ti klicarji nočejo uvideti, da sami dražijo. Ne vem, kako bo s polentarji, koliko časa bodo ti delali. Ti bodo bolj pametni, bodo več časa delali, samo da si več zaslužijo. Naš bo manj časa delal, več presedel v gostilni in potem več zabavljaj.

Enako bo pri obleki, obutvi, pri živilih. Vse se bo podražilo, če bodo delavci gledali le na uro, namesto da bi pridno delali, kakor smo mi nekdanj. Z obleko je bilo že pred vojno težavno, sedaj je pa sploh tako, da bi si človek želel v toplo Afriko, kjer bi mu za salonsko opravo zadostovalo figovo pero.

Na eni strani pritiska delojemalec na delodajalca, ta pa na odjemalca in naročnika. Seveda pride ta pritisk nazaj na delojemalca. Provročitelj draginje je vedno producent in v obrti je to najprej pomočnik. Krajši delavni čas in večje mezde mora nekdo plačati. Konec se bo moral nekje napraviti, toda kje? Zagodza se toliko nabija, da hlod počni. Da se z 8urnim delom zopet vse precej podraži, ni potrebno dokazovati. Pač pa lahko rečem, da delavstvo z takimi zahtevami samo v svojo skledo pljuje. Obrtnik in podjetnik bo, skušal zboljšati pridobitni način, poskušal bo človeško moč nadomestiti s stroji, samo da ne bo propadel: rabilo se bo manj človeške sile in posledica tega bo da bode še večje brezdelje, mnogo ne bo imelo le 8 ur na razpolago za »zabavo« nego celo 16 ur. Saj to nam dokazuje zgodovina, da vsak tak gospodarski pritisk rodi odpor. Danes se večinoma že v vsaki obrti rabi strojna moč in z raznimi strojnimi močmi se veliko več naredi kot pa s človeško silo. So stroji, ki v eni uri več naredijo, kot človeška moč v enem tednu. Skoz koliko rok gre šivanka, predno jo gotova in vendar nima cene. Isto je s kovertami bilo pred vojno. V mnogih panogah še človeška sila in izvežbanost konkurira stroju, n. pr. v čipkarski umetnosti v Idriji, ali v domačih pleteninah in veze-

ninah v Srbiji in Bosni, kjer se izdelujejo pravi umotvori. Proizvajalke teh ženskih umetnosti pa ne gledajo na 8urni delavnik.

Stari časi so minili. Delali smo veliko, zadovoljni smo pa bili bolj kot danes naš mladi tovariši in tudi smo živeli v lepi vzajemnosti pomagači in mojsuri. Ni bilo hujskanja in prepiranja, šele pozneje so zanesli v obrt prepire in hujskarije ljudje, kateri bi radi dobro živeli od žuljev in krajcarjev delavstva. Če želi tovariš urednik kaj priobčiti o naših starih časih, bom poslal građivo. Mislim, da bo zanimalo vse mlade tovariše.

Opomba urednika: Prav rad bi priobčil kaj iz spominov starega obrtnika, zato prosim za prispevek.

Obrtno gibanje.

Sestanek čevljarjev v Novem mestu. Tovariši čevljarji! V nedeljo dne 3. avgusta dopoldne ob 9. uri se vrši sestanek čevljarjskih mojstrov sodnega okraja Novomeškega. Pridite gotovo vsi na ta sestanek; pogovoriti se imamo o naših stanovskih stvarih. Zdaj so časi, ko se vse vrsti in preobrača, ko se bodo skovale nove postave. Naj se predrušajo in skujejo boljše postave tudi za nas obrtnike. Tudi obrtnik je organ tega velikega državnega telesa, tudi obrtniki plačujemo davke. Tudi obrtniki moramo dati svoje sinove k vojakom in spolnujemo dolžnosti, toraj moramo tudi mi priti do svojih pravic. Če je kak obrtni stan zatiran, je to v prvi vrsti čevljarjski stan. Vsak šušmar, ki niti od daleč ne ve kaj je čevljarstvo, baranta danes z čevlji. Čevlje vidiš povsod, kjer hočeš, v vsaki prodajalni med špičkami in havbcami, med klobuki in copatami, med rutami in robci; celo v trafiko med tobak so že zašli. Ali je to pravično? Ali se to pravi ščititi malo obrt? Ali ste že kdaj videli v čevljarjski prodajalni med čevlji pomešano manufakturno blago, pa klobuke in copate i. t. d. Ne! čevljar prodaja samo to, kar spada v njegovo stroko; zakaj se torej drugi vmešavate v čevljarstvo. Ne vemo, ali se to dogaja še kje drugje, ali smo samo pri nas v Novem mestu tako napredni. Proč z mešano trgovino, to bodi naš klic in naša zahteva. Vsak se peča stem, kar je izučen in prodajaj blago, ki spada v njegovo stroko. Tovariši čevljarji, pridite torej 3. avgusta vsi na sestanek, da se pogovorimo o teh stvarih in se z vso silo upremo temu veriženju, ki zahtevamo svojih pravic. Zgrabili bomo tudi vse tiste, ki delajo in fušarijo brez obrtnega lista in takih je mnogo. Brezobzirno bomo nastopili proti njim. Kdor je poštavno izučen, ima pravilno učno in pomagalsko izpričevalo in je sposoben postati mojster, naj stopi v naše vrste; naj zglosi svojo obrt pri zadrugi vzame obrtni list pa bode lahko neovirano izvrševal svojo obrt. Kdor pa tega noče, ga bomo pa vedno zasledovali. Tisti pa, ki ni postavno izučen naj se gre učiti, ali pa naj obrt opusti, ker s to fušarijo moramo kratkoma pomesti in z vso odločnostjo zahtevamo od vlade in obrt. oblastev, da store v tem oziru svojo dolžnost in red. Če pojde tako naprej, kakor se zdaj dela, ne bo v par letih nobenega čevljarjskega mojstra več, pa tudi nobenega davkoplačevalca več. Toraj čevljarji, v nedeljo 3. avgusta ob 9. uri dopoldne vsi na sestanek, ki se bo vršil v zadrugi sobi v »Narodnem domu«, pritičje na levo.

Zadruga čevljarjev v Novem mestu.

Zborovanje mesarske zadruge za Celjski in Konjiški politični okraj, se je vršilo dne 29. junija v hotelu pri »Pošti«. Navzočih je bilo 16 članov. Zborovanje vodi načelnik Franc Rebeuschek, pozdravi navzoče člane in načelnika zveze g. Zupanca. Zadruga šteje 61 članov, v poslovnem letu sta se vršila 2 občna zbora in 1 odborova seja, rešilo se je 73 spisov, 6 članov je na novo vstopilo, 2 sta obrt odložila. 1 član je umrl. Vajencev je 9 vstopilo, 6 jih je bilo oproščenih. Dohodkov je bilo 1298 kron in izdatkov 1169 kron, zadrugo premoženje znaša na vlogi 189 K, vojnih posojil 4987 K, in v blagajni 128 kron. Izvoljeni so bili kot načelnik Franc Rebeuschek, namestnik Franc Selak, kot odborniki Zupan Ivan, Henrik Ratej Vojnik, Ivan Tadina Laško, Svetel Ivan, Tratnik Albin, Trbovlje, Fridrih Ivan. Zadruga je sklenila soglasno pristop k Zvezi južnoštajerskih obrtnih zadrug in delegatom so se izvolili Rebeuschek Franc in Tadina Ivan. Sklenili so se zadrugi obvezni prispevki za 1919 po 12 kron za člana. Zadruga je pristopila Obrtni tiskovni zadrugi kot članica. Sklenil se je oster protest proti nameravam zakonom o 8urnem delavnem času za malo obrt. Izvolila se je deputacija, ki bo nastopila pri oblasti proti neupravičenim obrtnim šušmarjem, nadalje vloga, da se odpravi pri mestni ledni skladnici shramba piva za gostilničarje oziroma zalagatelj piva in da se nastavi stalna straža v mestni klavnici, ker se je tamkaj dogodila mesna tatvina. Vzornemu in dostojnemu občnemu zboru je sledil prijateljski sestanek.

Iz Trbovelj. Na željo obrtništva je sklical podpredsednik obrtne zadruge 25./6. obrtni sestanek v Trbovljah, kateri je bil prav povoljno obiskan. Predsedoval je gosp. Berger, zapisnikar pa je bil gosp. Guček. Sklenilo se je, da se obrtniki redno vsako drugo sredo v mesecu snidejo in sicer enkrat na Vodih, enkrat v Trbovljah. Razpravljalo se je razno, posebno so se nekateri gospodje hudovali, zakaj da oblasti nič ne ukrenejo proti taistim, ki brez pravic izvršujejo različne obrti. Posebno se je od strani šivilj povdarjalo, da celo učenke ali pa take, ki so šele proste postale izvršujejo obrt nemoteno v posmeh drugim, ki morajo davke plačati. Komaj se čaka kakšen bo novi obrtni red, pa tudi stari, ki je še v veljavi ne dopušča, kar si nekateri mislijo, da je v novi državi vse to »Svoboda«, kar mu bolje prija! Red mora biti, zato obrtniki, kar naznanite dotične, gotovo bode zadruga preskrbela, da škodljivce obrtništva zatire. Obrtniki so se pritoževali radi razmer vozne pošte, kar obrtnikom škoduje. Bajе hočejo pošto na kolodvoru (5 km od kraja oddaljenega, postaviti. Da smo vsi začeli se zanimati za našo stvar, dokazuje tudi zelo veliko število naročnikov na naše stanovsko glasilo: Obrtni Vestnik. Ustanovilo se je tudi »Obrtno društvo za sodni okraj Laško«. K temu je največ pripomogel g. Zupanc, predsednik Zveze obrtnih zadrug v Laškem.

Zadruga sodavičarjev za Slovenijo naznanja svojim članom, da se sedaj pri tvrdki »Securitas« v Celovcu dobi ogljikova kislina. Več članov je že šlo z vozmi v Celovec, drugi zopet so dobili voznička v Celovcu in potem peljali v Svetno vas, od tam pa po železnici. To velja za Kranjsko. Za Štajersko se vrši transport po železnici na progi proti Mariboru, ako pa so železniške zapreke, bi bilo treba priti z vozmi. Zastavnina za veliko steklenico znaša 300 K, za malo steklenico 150 K. Zastavnina se lahko plača

tudi v tovarni, za kar se dobi potrdilo. Obenem se člani opozarjajo, da takoj pošljejo po železnici ali z vozmi prazne steklenice nazaj, da bo dovolj posode. Pri Jadranski banki v Ljubljani se deli sedaj članom sladkor, o čemer so se obvestili vsi po dopisnicah. Opozarja se še enkrat, da se vsakdo pravočasno potruži in ne odlašajo predolgo, da ne zamudi delitve. Saharin še ni došel in so z istim težave. — Zadruga sodavičarjev za Slovenijo v Ljubljani.

Občni zbor kovinarske in stavbene zadruge v Celju se je vršil popolnoma mirno v nedeljo 20. julija v gostilni pri Rebevškem brez vsake opozicije s strani Nemcev. Tudi ta zadruga je sedaj v naših rokah in se je izvolil sledeči odbor: predsednik g. Franc Nerad, odborniki gg.: Koser Ludv., Golgranc Konrad, Taškar Franc, Straus Jurij in Pertot Ivan; namestniki gg.: Breznik, Janežič in Dolžan; v razsodišče gg.: Skaberne, Mlaker, Košir, Jezernik, Gradt in Skok; namestniki gg.: Obad, Podpečan in Pukl; preglednika rač. gg.: Jezernik, in Gradt. Zadruga je pristopila k »Zvezi slov. obrtnih združenj« in se je določilo letno 20 K članarine za vsakega posameznega člana. Neopravičeno izstajanje pri zborovanjih se kaznuje s 5 K globe. Na novo pristopivši člani plačajo 50 K pristopnine. Odstopivšemu tajniku g. Maru se je nakazalo 200 K nagrade za njegovo vestno in nepristransko delo. Novemu tajniku se določi 500 K mesečne plače. Občni zbor je sklenil sledečo resolucijo: Poziva se deželna vlada, da prekliče naredbo z dne 31. dec. 1918. Zadruga vodi svojo bolniško blagajno za svoje člane naprej, kakor jo je v popolno splošno zadovoljnost vodila pred izdano naredbo.

Pri sestanku čevljarjev v Celju in okolici dne 22. jun. so se določile enotne cene za delo brez materijala.

Izkušnje in iznajdbe.

Novo vrsto karbidne svetilke, ki je urejena na stenj, je izumil mehanik V. Simonič pri Sv. Urbanu blizu Ptuja, ter jo predložil za patentovanje. Svetilka ima prednost, da zelo enakomerno gori, štedi karbid ter je izključena eksplozija. Slovenski obrtniki! Mnogo iznajdb, ki jih je dala svetu bistra slovenska glava, izkoriščajo tuje, sovražne države. Izkoriščajte novosti v naši novi državi sami ter dajte s tem boljši temelj naši industriji, ker s tem pospešite blagostanje sebi in državi!

Razno.

52 gramov 14 karatnega zlata in 551 gramov srebra je naprodaj. — Pismene ponudbe na Anton Murovec, urar Radovljica, Gorenjsko.

Anton Topole, kolar v Laškem trgu, išče spretne in pridne kolarskega pomočnika. Dobra plača in hrana v hiši.

Uvoz strojev in drugih potrebščin. Da se ne ovira razvoj našega gospodarstva, pač pa še pospeši produkcija in razvoj, je odredil minister za finance, da se pusti uvoz strojnih delov, pomožnega materijala in za produkcijo potrebnih surovin, v kolikor jih v naši državi ni dobiti, če jih uvažajo lastniki podjetij sami za svoj obrat. Istotako je dovoljen uvoz poljedelskih in rokodelskih priprav in orodja, bodisi, da jih uvažajo posamezniki, ki se pečajo s poljedelstvom ali rokodelstvom, bodisi, da jih uvažajo njihove zadruge in druge organizacije. Vsak podjetnik in obrt-

nik, ki potrebuje katerega izmed naštetih predmetov, si mora preskrbeti potrdilo trgovske in obrtne zbornice, iz katerega je razvidno, s katero panogo produkcije se lastnik tega potrdila bavi, in da so za uvoz navedeni predmeti v njegovem obratu res potrebni. Če se hočejo uvoziti surovine, mora uvoznik predložiti carinarni potrdilo ministrstva trgovine in industrije, da se dotične surovine v našem kraljestvu ne morejo nabaviti.

Proizvajanje mlinskih kamnov. Rudarsko glavarstvo v Ljubljani potrebuje podatke o proizvodnji mlinskih kamnov v Sloveniji (kraj, množina, možnost povečanja, vrsta kamna, kvaliteta, cena, komunikacijske razmere, lastnik kamenoloma). Interesenti naj nemudoma poročajo.

Urad za pospeševanje obrti namerava nabaviti večjo množino furnirja. Mizarji, ki reflektirajo nanj, naj prigrasijo svoje potrebščine najkasneje do 3. avgusta t. l. na navedeni urad: Ljubljana, Dunajska cesta št. 22. Cene so za kvadratni seženj: cepljena hrastovina 0.8 mm 45 vinarjev; cepljena hrastovina 1 mm 53 vin.; bukovina, cepljena in parjena 0.8 mm 33 vin.; cepljena brestovina 0.8 mm 53 vin.; cepljena lipa 0.9 mm 33 vinarjev.

Izjemna oprostitev od orožnih vaj. Celjska pukovska okrožna komanda nam javlja: Marsikdo izmed vpoklicancev k orožni vaji letnikov 1888 in 1889 je ob času, ko je domovina najbolj potrebovala opore in vojaške pomoči, iz domoljubja vršil svojo domovinsko dolžnost s tem, da je prostovoljno branil našo grudo pred neprijateljem kot legionar ali pa na kak drugi način kot vojak sodeloval domovini v prid na fronti in v zaledju. Da se takih požrtvovalnih domoljubov, ki so bili pred kratkim šele odpuščeni, ne pritegne zopet k vojakom, je komanda Dravske divizijske oblasti odredila sledeče: Vsi oni vpoklicanci k orožnim vajam letnikov 1888 in 1889, kateri lahko dokažejo, da so po prevratu in sicer od 16. novembra 1918 dalje služili v jugoslovanski armadi na fronti ali zaledju najmanj 3 (tri) mesece, so orožne vaje oproščeni. Takemu moštvo se bode na opravičeno prošnjo ter na podlagi dokazil, da je dotičnik odmerjeno dobo po 16. novembru 1918 faktično odslužil, potrdila oprostitev orožne vaje pri pukovni okrožni komandi. Brez potrdila puk. okrož. kom. ni oprostitev veljavna.

Občeslovensko obrtno društvo v Celju dobi v prihodnjih 14 dneh 1—2 vagona koks, katere namerava razdeliti kovačem in ključavničarjem. — Reflektanti naj svojo potrebo nemudoma naznanijo društvu (predsedniku g. Iv. Rebeku ali tajniku gosp. Ign. Založniku v pisarni g. dr. Kukovca). Koks bode treba prevzeti na celjskem kolodvoru. Kdor od reflektantov še ni član društva, naj ob tej priliki naznani svoj pristop.

Ratno-pripomočne potpore za obrtnike i trgovce. Posebni odbor trgovačke i obrtničke komore zagrebačke održao je sjednicu u svrhu dopitanja potpore oskudnim obrtnicima i trgovcima, koji su uslijed rata materijalno postradali, time što su morali obustaviti poslovanje. Nakon što su sve molbe preispitane podijeljeno je 14 potpora od K 500 do 2.000 u ukupnom iznosu od K 15.500. U svemu dobilo je iz ratno-pripomočnog fonda potpore, odnosno beskamratne zajmove u svemu 48 obrtnika i trgovaca iz Zagreba i pokrajinskih mjesta u iznosu od K 52.000. Nove se molbe ne primaju, jer je rok davno već istekao, te je i dotacija iscrpljena.

Vabilo na ustanovni občni zbor

deželne zadruge knjigovezov, galanterijskih in
kartonažnih izdelovalcev za Slovenijo

s sedežem v Ljubljani, ki se vrši dne 3. avgusta t. l.
v Ljubljani, točno ob pol 10. uri dopoldne v gostilni
Bončar, Sv. Petra cesta št. 41.

DNEVNI RED:

1. Poročilo gerenta.
2. Poročilo blagajnika in tajnika.
3. Volitve.
4. Določitev enotnih cen.
5. Določitev letnih prispevkov.
6. Raznoterosti.

Izdajatelj konzorij »Obrtnega Vestnika«.
Odgovorni urednik **Engelbert Franchetti**.
Tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani.

Izvrstno brivsko milo

kilogram 40 K, ima v zalogi

ENG. FRANCHETTI, Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Srečko Potočnik

Ljubljana, Šelenburgova ulica 6, I. nadstropje.

Akademsko izprašani krojač
:: za dame in gospode. ::

Krojačnica in izdelovalnica krojev.

Izdeluje najmodernejše kroje za gospode
in dame, treba poslati samo mero obleke
in dobi se po meri vrezan kraj.

 Cena kroju 5 kron.

JADRANSKA BANKA

Delniška glavnica: K 30,000.000.—. Rezerva
nad K 10,000.000.—.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana,
Metković, Opatija, Split, Šibenik, Trst, Zader.

Ekspozitura: **Brzejavni naslov:**
Kranj. Jadranska.

THE REX Co.

:: LJUBLJANA ::

Šelenburgova ulica 7/I.

**Trgovina z vsemi pisar-
niškimi potrebščinami.**

5—1

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog K 80,000.000
in rezervnega zaklada » 2,000.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Hranilnica je pupilarno varna.

Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem
proti 4% in proti 1% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov
ima ustanovljeno

-- Kreditno društvo. --

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči
in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju.
Rentni davek plača iz svojega.

Kupuje in prodaja: menice, devize, vred-
nostne papirje itd.

Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa
tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na
blago ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske
kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje naj-
kulantneje.

12—1

Raznovrstno železnino, orodje za obrtnike in poljedelske stroje

— priporoča stara domača trdka

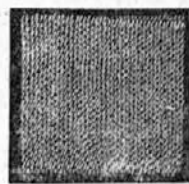
FR. STUPICA v Ljubljani

Marije Terezije cesta št. 1. 24—2

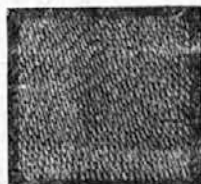
Industrija gredeš ali krtač Josip Ambrožič, Ljubno-Podnart, Gorenjsko.

— Ustanovljena leta 1818. —

x—2

Izdeluje vsakovrstne
krtače za volno raz-
nih velikosti in iz-
delav; zelo močne za
krtačiti žimo; male
krtačice za čistiti pile,
proste ali nabite na

deščici. — Dalje strojne krtače za predilnice, bodisi
v jermenih ali ploščah, poljubne dolžine in širine.

— Posebne vrste in velikosti gredeše za brivce. —

Vse izdelano v dobrem usnju.

FURNIRE

in sicer:

**bukva, javor, jesen,
hrast, oreh, mahagoni**

po najnižjih dnevnih cenah,
kakor tudi

**vsakovrstne okraske
in okove za pohištvo**

dobavlja najceneje

H. PESING

tovarna za pohištvo

Mitrovica, Slavonija.

x—2

F. K. KAISER, puškar

x-2 Ljubljana, Šelenburgova ulica 6

priporoča svojo bogato zalogo pušk kakor tudi
druge potrebščine za lov in ribji lov.

Generalna reprezentanca
za kraljestvo SHS

za baterije, žarnice, elektrotehniko.

Izdelki svetovnih angleških in slovan. tvrdk.

JANKO POGAČAR, Ljubljana.

Skladišča, pisarne in razstavni lokal

Mestni trg 25.

2—2

Ing. dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženier.

Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železo-
betonske in vodne zgradbe

v Ljubljani, Milšerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne,
betonske in železobetonske jezove, mostove, železo-
betonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske
rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge
betonske in železobetonske konstrukcije.

**Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stav-
beno inženerske stroke.**

12—2

Tehniška mnenja. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

Čevljarska zadruga z o. z. v Žireh

— nad Škof o Loko —

izdeluje vsake vrste

čevlje

od priprostega do najfinejšega izdelka ter
prevzema v izvršitev vsako količino po
naročilu točno, solidno in po sedanjim raz-
meram primernih cenah. Izvoz vseh povsod.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila. 24—2

Pravi firnež

v priznano najboljši in zanesljivi kakovosti.

Vse vrste barv, suhih in oljnatih, barve za obleke, mavec (gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, prašno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarske, slikarske in zidarske čopiče, kakor tudi druge v to stroko spadajoče predmete

ima še vedno v zalogi trdka

A. Zankl sinovi

Ljubljana.

Ceniki se sedaj ne pošiljajo.

I. in največja jugoslovanska tovarna za barvanje, kemično čiščenje, pranje in svetlo-likanje perila.

Barva

vedno vsakovrstno blago,

čisti

obleke,

pere

vsakovrstno perilo in hodi brez lačno na dom iskat,

svetlo lika

ovratnike, zápestnice, srajce.

Jos. Reich.

Tovarna: Poljanski nasip štev. 4.

Podružnica: Šelenburgova ulica 4.

Poštna naročila se točno izvršujejo.

Nujna dela se takoj izvršujejo.

Drogerija

I. C. Kotar

Ljubljana

Wolfova ulica št. 3.

Fotomanufaktura

Med slovenskimi obrtniki najbolj razširjeni list je „Obrtni Vestnik“. Zato inserirajte v tem listu.

MATIJA PERKO

stavbeni in pohištveni mizar v Zg. Šiški pri Ljubljani, Celovška cesta 24-2
vporablja v svojem obratu samo najboljše blago.

Izvršitev točna. — Cene zmerne. — Za izvršena dela se jamči.

Orodje za vse surhe

